

Рецензия

на доц. д-р Ермила Секулинова-Швайцер

за доц. д-р Боряна Ламбрева

във връзка с участието в конкурса за заемане
на академичната длъжност „професор” по “Камерно пеене”
към катедра „Класическо пеене” на Вокален факултет
при НМА “Проф.Панчо Владигеров” – София
обявен в ДВ бр.78 от 21.09.2018

професионално направление 8.3 - Музикално и танцово изкуство
на основание на чл. 3, ал. 1 от правилника за прилагане на ЗРАСРБ

I. Творческа биография на кандидатката

Доц. д-р Боряна Ламбрева завършва Средното музикално училище в Пловдив със златен медал – специалност пиано, с преподавател Гинка Таскова и НМА „Проф. Панчо Владигеров“, в класа на известната българска пианистка проф. Милена Моллова. Като ученичка и студентка има изяви като солист на Пловдивска филхармония и Шуменски симфоничен оркестър.

След дипломирането си започва работа първоначално като хоноруван пианист-корепетитор в класовете на проф. Мати Пинкас и проф. Васил

Арnaudов и много скоро след това спечелва конкурс за щатен корепетитор към Вокален факултет на НМА.

От 2000 г. Боряна Ламбрева има клас по „Камерно пеене“, а през 2003 с конкурс е назначена като старши преподавател по „Камерно пеене“. През 2013 г. защитава докторат на тема *„Българската солова песен в камерното изпълнителско творчество и академичното образование. Интерпретационни особености.“*, а през 2015 г. с конкурс е избрана за академичната длъжност „доцент по камерно пеене“.

Паралелно с педагогическата си дейност в НМА, Боряна Ламбрева има активна изпълнителска дейност като много изявен и търсен пианист-аккомпанятор от най-висока класа. Участва в различни музикални форуми като: Международния фестивал *„Софийски музикални седмици“*, Международния фестивал *„Мартенски Музикални Дни“*, *„Варненско лято“*, *„Аполония“*, Фестивал на изкуствата *„Борис Христов“*, *„Тракийско лято“*, Международен музикален фестивал *„Скопско лято“*, Международен музикален фестивал *„Лауреатски дни Катя Попова“*, *„Летни музикални празници“* – Бургас, Музикален фестивал *„Камерата“* – Пловдив, *Летен фестивал „VIA PONTICA“* – гр. Балчик.

Много важна област в акомпаняторската ѝ дейност е участието ѝ в почти всички академични, национални и международни конкурси: *„Светослав Обретенов“*, *„Георги Златев-Черкин“*, *„Панчо Владигеров“*, *„Парашкев Хаджиев“*, *„Цветана Дякович“*, *„Марин Големинов“*, *„Илия Йосифов“*, Международен конкурс за млади оперни певци *„Борис Христов“* – четири издания, по две издания на Международния конкурс за оперни певци *„Пълдин“* и Международния конкурс за камерно пеене *„Панчо Владигеров“* – Шумен и мн. др.

Името на елитния пианист-акомпанятор Боряна Ламбрева от 18 години (от 2001 г.) е свързано с майсторските класове на Райна Кабаиванска и е неделима част от това забележително събитие в музикалния живот на България. Ламбрева е пианист-акомпанятор и на петте досега майсторски класове на Анна Томова-Синтова в НМА (2009, 2011, 2014, 2015, 2018 г.)

През 2017 г. доц. д-р Боряна Ламбрева е отличена с наградата „Златна лира“ на СБМТД за високи художествени постижения в клавирното изкуство.

II. Хабилитационни материали

В процедурата за академичната длъжност професор в НМА Боряна Ламбрева участва с:

1. ***Три камерни концерта, съответни и равностойни на хабилитационен труд*** – Концерт „Ритуали на любовта“ в рамките на Софийски фестивал за камерна музика „Agitato“ със сопраното Марияна Панова и гости Димитър Тенчев – виолончело и Ивета Маринова – флейта (28.11.2015); Концерт „Фьодор Шаляпин и Борис Христов – легенди на XX век“ в Бялата зала на къщата на Шаляпин в Москва (31.03.2016); Концерт „Отдаденост и пътешествие в любовта“ с Петя Петрова и Яница Нешева - в рамките на Европейските дни на културното наследство (28.09.2018);
2. ***Водеци (или самостоятелни) творчески изяви в областта на изкуствата, които не са основен хабилитационен труд;***
3. ***Участие в национални и международни научни, образователни или художествено-творчески проекти;***
4. ***Педагогическа дейност***

II.1. Три камерни концерта, съответни и равностойни на реабилитационен труд

Представените три концерта са избрани от богатата концертна дейност на Боряна Ламбрева по три критерия:

- *представят пред публика репертоар, който е предизвикателство за изпълнителите в техническо, интерпретационно и музикално-драматургично отношение и поради тази причина е рядко изпълняван на концертните сцени*
- *съчетават различни видове изкуства, което предпоставя присъствието на други участници-изпълнители в тях, което придава на концертите нов облик и постига друго ниво на взаимодействие и взаимоотношение между изпълнители и публика*
- *всеки от концертите е част от по-голям проект с културна значимост от национален и международен характер*

Концертът *„Ритуали на любовта“* със солистка Марияна Панова – сопран включва два вокални цикъла на Равел – *„Шехерезада“*, *„Мадагаскарски песни“*, както и три песни от цикъла *„Седем популярни испански песни“* от Мануел де Файа, аранжирани за виолончело и пиано, със солист Димитър Тенчев. Двата цикъла на Равел поставят на изпълнителите сериозни както чисто инструментално-технически, така и художествено-интерпретационни трудности. Задачата на пианиста-акомпаниятор е пренасяне на богатата оркестрова звучност на първоначално композирания за оркестър цикъл *„Шехерезада“* в клавирирната партия, но и обединяващата роля във фрагментарността на отделните елементи в камерната формация на цикъла *„Мадагаскарски песни“*.

Концертът *„По стъпките на майстора“*, със солисти Мариана Цветкова, Мария Жекова и Божидар Божкилов, е гостуване на къщата-музей *„Борис*

Христов“ в София на музея „Шаляпин“ в Москва. Програмата включва произведения от епохата на Романтизма и представя образци на руската, италианската, немската и българската композиторски школи. Концертът се състои в легендарната Бяла зала на имението на Шаляпин. Предизвикателството за пианиста-акомпанятор при подобни представителни събития е подборът и подредбата на сборната програма, така че тя да бъде ефективна и да представя солистите в най-добра светлина. По време на самия концерт предизвикателството е бързата смяна на солисти, произведения, стилове, настроения, при което пианистът е постоянно на сцената.

Концертът *„Отдаденост и пътешествие в любовта“* със солистки певиците Петя Петрова и Яница Нешева е музикален проект, обединяващ концерта с изложбата „Отдаденост“, която представя романтичната връзка между Борис Христов и Пенка Касабова. Смисълът на заглавието, според Боряна Ламбрева, чиято е идеята за концерта, се отнася до пътешествието в живота и вътрешния свят на човека – от детството, през юношеството и зрялата възраст – до естествения край на човешкия живот. Като поанта за смисъла на това пътешествие е изведена темата за любовта – любовта към природата (в песните на Рахманинов), любовта към любимия човек с различните ѝ състояния и емоции – блаженство, радост, раздяла, забравя – в произведенията на Григ, Шуберт, Росини, Рахманинов. Темата за смъртта е застъпена с Шубертовия „Горски цар“ и в песента на Берлиоз „Сянката на розата“. Особено силен акцент в програмата е цикълът „Детская“ на Модест Мусоргски, изпълнен от Петя Петрова. Присъствах на този концерт и за пореден път станах свидетел на високия професионализъм на Боряна Ламбрева, на брилянтния ѝ пианизъм и естествената музикалност, с която е изпълнена всяка фраза.

Приносният характер на така представените три концерта са многобройни. Приемам изцяло посочените от доц. д-р Боряна Ламбрева приноси, като бих искала да добавя, че подобни изяви са безспорен принос към развитието на камерното музициране в България като цяло, имат висока просветителска и образователна стойност и са достойно продължение на традицията на изявени пианисти-акомпанятори в българското изпълнителско изкуство.

II.2. Водещи (или самостоятелни) творчески изяви в областта на изкуствата, които не са основен хабилитационен труд

Камерните концерти заемат голяма част от творческата дейност на доц. д-р Боряна Ламбрева. В периода след заемане на академичната длъжност „доцент“ (2015), тя посочва 10 концерта за 2015 г., 7 - за 2016 г., 7 - за 2017 г. и 5 за 2018 г. – общо 29 изяви.

В голямата си част това са тематични концерти и концерти, посветени на важни годишнини, личности и събития.

Бих искала да открия следните изяви:

- Концерт „Ритуали на огъня и любовта“ с Марияна Панова от поредицата Опера - бутик концерти, организирани от Държавна Опера – Пловдив (февруари 2015)
- Концерт по повод 75-годишнината на Гена Димитрова – зала БИАД. Солисти – Елена Баръмова, Баясгалан Дашням, Петър Данаилов (октомври 2016)
- Концерт „Вдъхновение в ноти и стих“ - 220 години от рождението на Франц Шуберт и Хайнрих Хайне с певците Гиргина Гиргинова и Иво Йорданов в рамките на фестивала „Моцартови празници“ – Правец, (юли 2017)

В същия период, в рамките на различни музикални събития заедно с певците Марияна Панова, Мариана Цветкова, Мелинда Христова, Гиргина Гиргинова, Иво Йорданов и Петя Петрова, доц. д-р Боряна Ламбрева осъществява изпълнения на вокални цикли от Морис Равел, Антонин Дворжак, Винченцо Белини, Франц Шуберт, Роберт Шуман, Едвард Григ и Модест Мусоргски.

II.3. Участие в национални и международни научни, образователни или художествено-творчески проекти

Боряна Ламбрева е много търсен пианист-акомпанятор и участва в повечето академични, национални и международни конкурси, които са проведени последните години. Особено се откроява ангажиментът ѝ като асоцииран пианист (за втори път) в второто издание на Международния конкурс за камерно пеене „Панчо Владигеров“ в Шумен през миналата 2018 г. Тя е акомпанятор на четирима от участниците, всеки от които има да представи по регламент около 15 песни (в зависимост от броя на песните в изпълняваните на трети тур вокални цикли). Това е изключително голяма натовареност и отговорност. Резултатите говорят сами за себе си: две първи награди – *Петя Петрова* при жените, *Михаил Михайлов* – при мъжете, и специална награда за изпълнение на песен на Панчо Владигеров, и трета награда за *Боян Савов*.

Емблематично е дългогодишното присъствие на Боряна Ламбрева в майсторските класове на две големи звезди на оперната сцена – Райна Кабаиванска и Анна Томова-Синтова. За майсторския клас на Райна Кабаиванска това са вече 18(!) поредни години, в които Боряна Ламбрева е постоянен сътрудник на г-жа Кабаиванска. В материалите за конкурса е приложено и саморъчно написано писмо от нея, в което Кабаиванска дава израз на възхищението си от висококаратния професионализъм и

музикантство на пианистката Боряна Ламбрева, като и оценява само със суперлативи личностните ѝ качества.

II.4. Педагогическа дейност

Доц. д-р Боряна Ламбрева е изключително ангажиран и всеотдаен преподавател. Следя нейната педагогическа работа от близо и съм много впечатлена от нейната работоспособност, индивидуален подход към всеки отделен студент и неуморимостта, с която се стреми да надгради уменията на всеки млад певец, с когото работи. Това рефлектира в активната ѝ дейност като преподавател по камерно пеене – редовни концерти със студентите, участие в художествено-творчески проекти на Академията, подбор и изработване на репертоар за участия в конкурси, фестивали и майсторски класове. Резултатите от тази вдъхновена работа, изразени в цифри изглеждат така: за периода 2016-2018: десет студенти и алумни печелят 22 награди и лауреатски звания от различни конкурси и фестивали в страната и чужбина.

III. Заключение

Процедурата за заемане на академичната длъжност „професор“ е напълно логична стъпка в израстването на доц. д-р Боряна Ламбрева. Творческата ѝ справка с характер на хабилитационен труд впечатлява с обемност и богато съдържание и има безспорен приносен характер. Тя е утвърден и изявен пианист и изключителен музикант с ярко присъствие в музикалния живот на България.

Излагайки аргументите си като член на Научното жури, убедено гласувам доц. д-р Боряна Ламбрева да бъде избрана за академичната длъжност „професор“ по камерно пеене в НМА „Проф. Панчо Владигеров“.

София, 15.01.2019